

SZÉKELY KÖZÉLET

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI UJSÁG

Előfizetési ára: Egész évre 15 K.
Negyedévre 3-80 K. Tanulóknak, jegyzőknél 12 K.
Egy szám ára 30 fillér.

DR. KASSAY F. ISTVÁN
felelős szerkesztő.
EMBERY ÁRPÁD
főszerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyílttér soronként 1-50 K.

Harangot

kongatunk a Hargita' tövében, a hazafiasan érzők, a jók, a nemesek üdvözítő, nemzeti hitvallásra hivatató harangját, a rosszaknak, önzőknek, a közérdek ellen vétkezőknek vészharangot.

Az egyén és a köz legválságosabb, legküzdemeleteljesebb óráit éljük, a rettenetes forgatagban, amelyben állami és társadalmi rendszerek, nemzeti, vagyoni és egyéni érdekek pokoli zsvájban törnek egymás ellen, a szebb és jobb jövőendő szilárd támaszpontjait ma csak az egyéni becsületességben és hazafias érzésű összetartásban találjuk fel.

Szikkasztással, bizalommal a szebb jövőben emeljük magunkra a zászlót, a mely a porba omlott rendszeren felszabadult nemzeti, társadalmi és egyéni szabadság erőinek verhetetlen hada előtt a Hargita fenyegetett székely-magyar népének a szebb és jobb jövőendő szilárd támaszpontjait ma csak az egyéni becsületességben és hazafias érzésű összetartásban találjuk fel.

igazán bűn, hogy ezt a gyötrelmet mégis végigjártatjuk a képzelődésünkben.

Várjuk meg a sorsot és higgyünk benne. A sors csak azokat löki félre, akik utjában állanak. Akikre szüksége van, azokat megpróbálja, talán kereke alá is nyomja, de ez a kerék felfelé is fog lendülni...

Dr. Paál Árpád.

Ének a jövő gyermekeihez.

Gyermekek ti, kik nyomunkba léptek!
Évek fátján át pillantva ráink:
Lássatok meg — átkozván a vétkeket,
A mely minket máglya-lángra szánt.

Nappalunk bus, borus volt; szivárvány
Nekünk soha fel nem tűndökölt,
Mig naponként ezrek rém-halálán
Múlatott e hibbant, szörnyű föld.

Minden éjünk csupa köny, szorongás,
Minden kínok éjszakája volt.
Sötétünkbe jelt sohase vont más:
Csak vérgőztől ittas, kőszu hold.

Életünkben tavassok suhantak
Semmiségbe kifeszellenül.
Nem volt helyük itt az igazaknak,
Pusztán éltek, üzött szentekül.

Jaj, ki váltja vissza mind a kincset,
A mit e gaz dulás elszedett?
Nyugalmunkat, s mindent, a mi nincs meg:
Évek helyett ki ad éveket?

Bizony mondom: ez öltő tiportan
Fénylőbb hős, mint eddig annyi más.
Mind, a ki csak tisztán élt e korban
Egyformán szent, mártir-glóriás.

Tompa László

szehangzó, teremtő szavának ereje, célunk az igazi székely közérdek, az istenadta nép közérdeke, elvünk a legőszintébb, legbecsületesebb demokrácia, és az egyének, a legszélesebb néprétegeknek vagyoni és születési szempontokat nem ismerő, legtisztább, legnemesebb szociális érdekei.

Kart a karba székely testvérek, a székely vér, a mely baráti álarcba bujt ellenségeink hatalmi érdekeiért négy hosszú, keserves éven át Európa minden csatamezején bőségesen omlott, nem fajult el, sőt megnevesült a harcok tüzeiben, jöjjen zászlónk alá minden igazi becsületes székely, dolgozzunk a közért, teremtsünk rendet a székelyek hazájában, éjet nappá téve, vállvetett munkával építsük újra a mi kicsiny székely demokrátiás köztársaságunkat.

Dr. Kassay F. István,
felelős szerkesztő.

Székelyszervező és erdélyi mozgalom. A budapesti Székely Egyesület múlt vasárnap nagygyűlést tartott, melyen a székelységnek a világ új alakulásában való elhelyezkedéséről tárgyalt. Jancsi Benedek beszélt.

Előre tehát bírák a magyar népköztársaság és az — igazság nevében.

Dr. Haan Béla,
kuriai bíró, törv. elnök.

A véderő és újrend.

Egyik legérdekesebb problémája a jövő alakulásának a véderő elhelyezkedése a népállamban. A régi rendszer, mely a véderőből ugyszólván államot alkotott az államban, egy népköztársaság keretében valószínűleg nem lesz fönntartható.

Pénzügyi szempontból is a sorkatonaság fönntartása a multban is nagyon drága volt, főleg a különféle állomáshelyeken való összpontosítás, laktanyákban való elhelyezés, élelmezés stb. A népállamban ez a különállás megfog szűnni, a véderő összeforr a néppel, illetőleg maga a fölfegyverzett nép fogja a maga otthonában a véderőt alkotni. Ugy képezem, hogy minden falu, vagy község védköteles népe a védkötelesség száma arányában egy szakaszt, századot vagy zászlóaljat alkot otthon a saját községében. Tiszteket, altiszteket az ottani értelmiség szolgáltatja. Vasár- és ünnepnapokon, vagy olyan időben, mikor nincs más munka, lesznek a gyakorlatok megtartva. Ugy mint Tirolban és Schweizban, minden község kevés költséggel építhet egy elemi löteret magának, hol a korcsmázás helyett a lövészetben gyakorolja magát mindenki. A fegyverek a gyakorlatokra ki lesznek adva, s azután újra beszedetnek.

Ez volna a gyalogság, melyet főleg a falvak népessége fog alkotni. Tüzérséget és technikai csapatokat a városok lakói alkotnának, mivel a műszaki tudással bíró védkötelezettek ott találhatók és ezekben a fegyverekben ott képezhetők ki a legjobban. Így mindenki a saját otthonában marad, napi munkáját végezheti, a kiképzés ugy-

és önálló köztársasággá való fejlesztését kívánta a nagygyűlés. A nagygyűlés egyúttal felhívta a székelyföldi nemzeti tanácsokat, hogy hozzá csatlakozzanak, s részére a kormányval való tárgyalásokra, esetleg a világbéke tárgyalásánál való részvételre megbízást adjanak. Az Udvarhelymegyei Nemzeti Tanács ezt a megbízást megadta, de a székelyföldi külön köztársaság eszméjét egyelőre még el nem fogadta. A budapesti székelységhez részletesebb megtárgyalások végett megbízottakat küldött. Egyúttal az Udvarhelymegyei Nemzeti Tanács a szászöldi nemzeti tanácsokkal, továbbá a kolozsvári magyar és román nemzeti tanácsokkal is érintkezést keresett, s természetesen a székelyföldi többi nemzeti tanácsokkal is állandó érintkezést tart fön, hogy az erdélyi kérdés tisztázásának az utját megtalálja. A szászöldi nemzeti tanácsokkal már több tekintetben egyetértő állásfoglalásra jutott, s ez az eredmény a románokkal való, továbbá a kolozsvári és budapesti tárgyalások anyagába bele fog kerülni. A székelyföldi nemzeti tanácsok vidéki központot is alakítottak; erre a szerepre a marosvásárhelyi nemzeti tanácsnak adtak megbízást. Marosvásárhelyen e hó 28-án együttes gyűlés is fog lesz. Az Udvarhelymegyei Nemzeti Tanács a megyei összes nemzeti tanácsok összetartását eddig is teljesítette, s ennek szorosabb össztitvitelét több szervező intézkedéseket

hogy a független magyarországi állam és a román nemzete érdekében dolgozik.

A mai rendkívüli idők a pénzügyi tisztviselő munkásságát csak annyiban korlátozzák, hogy a kincstári követelések behajtása szünetel addig, míg a hazatérő munkaerők elhelyezkednek, szünetelnek a jövedéki vizsgálatok, azonban a jövedelem, vagyon és hadinyereségadó kiszámítására irányuló munkálatok lázason folynak s igyekezetem odairányul, hogy a beborult magyar ég derűje a javaslatokat becsületesen, emberi számítás szerint az igazságot és fizetőképességet megközelítve, az illetékes bizottság foruma előtt találja.

A szerencsétlen háboru likvidálása az állami pésztrákra oly feladatokat rótt, melyek a fizetési eszközök hiányában csak nem megoldhatók. A hadisegélyek még folyó év december végéig fizetendők, a megalakult nemzeti hadsereg javadalma számára folyósítandó, a katonák leszerelési és egy havi tartási illetményéről gondoskodni kell, azonban a bankjegyek készletek nem csak kimerültek, amennyiben népünk indokolatlanul zsebében, vagy a ládájában halmozta föl, hanem a postai szállítási bizonytalansága miatt az állampénztárak nem juthatnak hozzá a szükséges ellátmányokhoz.

A helyzet napról-napra javul új bankjegyek lettek kibocsátva s ezt már a posta továbbítja és így hiszem, hogy e történelmi idők rendkívüliségéből átléphetünk mihimarább a mindnyájunk által óhajtott békés és boldog Magyarország földjére, hól minden családi fészekben a megalégedettség, a jólét és egymás megbecsülése nyer állandó otthont.

Mátéffy Domokos, pénzügyigazgató.

Petőfi-utca 20. szám alatti
lakatosműhelyem újra
üzembe hoztam.

Kérem a nagyérdemű közönség további szives pártfogását
Tisztelettel KELEMEN LAJOS lakatos.

Irányelvem.

Hónapokkal ezelőtt kijelentettem a vármegye törvényhatósági bizottságában a következőket:

Lehetetlen, hogy mikorra hazajönnék katonáink a harcterről, száz halál torkából és a hadifogságból, millió szenvedés öléből, itt ugyanolyan állapotokat találjanak, aminőket elhagytak. Át kell szerveződnie az egész közigazgatásnak. Olyanoknak kell átvenniük a vezetést, kik a most megvalósuló állami önállóságért és függetlenségért nem csak lelkesedtek, hanem azért küzdöttek, szenvedtek s ezek nélkül még az életet sem tudták elképzelni; akik vérük minden cseppje és minden idegszálukkal ezen gondolatot csüngtek s inkább életüktől váltak volna meg, sem hogy erről az eszményről lemondjanak.

Olyanoknak kell a vezetést átvenniük, kik szeretik a népet, mert közülök valók s nem is lehetnek mások, mint igazi demokrata érzésűek s akik meg tudják érteni, hogy nem a nép van a hivatalokért, hanem a hivatalok a népért.

Meg kell szűnniük az orgiákat tiltó nepotismus és protekciójának s a hivatalok olyanok kezébe jussanak, kiket arra szorgalmuk, munkaságuk, faj- és emberszeretetük s az ezek folytán szerzett érdemeik képesítenek. A mit akkor mondtam, azon ma sem kell változtatnom. Azt ma is állom és teljes erőmből azon leszek, hogy ezen elveimnek most a hatalom birtokában, gyakorlati érvényesülést szerezsek. Az akkor mondtakhoz csak annyit kell hozzátennem a hivatalnokokat illetően, hogy meg akarom teremteni az olcsó és gyors, pártatlan, igazságos és részrehajlatlan közigazgatást, hogy a nép bizalma tisztviselőhöz visszaterjen. A nagy közönségnek pedig szíves figyelmébe ajánlom, hogy legfőbb jó a teljes és teljes politikai szabadság. A kormány ennek biztosítására tesz minden egyént kivétel nélkül. Bevezet egy független országot, boldogulás felé vezető utat. Nem kíván mást, hogy ezzel szembe ne álljon a nyugodalmunkat megzavaró tényező.

hogy a jövőnk az önzők, az életünkre, nemzeti létünkre török tekintélyes hadaival szemben is diadalra visszük zászlónkat.

Fegyverünk a tollnak, az igazság mesz-

Sorsvárás, sorshívés.

Gondolataktató rohanások, ellenmondó kavargások, bomlások és romlások napjait éljük. Kívénhedett csüggedések és ifju elkeseredések lemondóan sejtik a vég kezdetét. Vannak aztán, akik hinni szeretnének és remegő tekintettel érzik, hogy zuhanó sötétségbe látnak mindenütt. És vannak vidám osztozók is, kiknek jó a sötétség.

Amde ha jól meggondoljuk, ez csak a dolgok felszíne. A felszín alatt lankadatlan örök erők morajlanak és sodorják a felszín is a mélységeket is a maguk megváltozhatatlan nagy rendeltetése felé. Ha minél több a kavargás, a szagató hullámvás a felszíneken, annál nagyobbá válik az áradás medre és bősége. Minél több zajlás van bennünk és körülöttünk, s minél több a sors útja rajtunk, annál több akarata és törődése van velünk a sorsnak.

Székelyföld-életére is alkalmazom ezt a megértést. Hiszen a magunk szűkebb hazájában is érezzük a hányódások nagy összevisszaságát, s látjuk a felszínnek kétségbeesett zavarosságát. Sokunkat megtéveszt ez a mindenből való kimozdultság, s a dolgok gyökeréig romlottnak látunk mindent és a felszín a mélységek tükrének. Pedig csak felfordult minden és a mai lázas állapot nem egyéb, mint új elhelyezkedések keresése. Csak annyi a jó ember is, a rossz ember is, mint ezelőtt; csak annyi az ellenség és jóbarát is, mint ezelőtt; az elemek arányai nem változtak, csupán más összefüggésekért nyugtalankodnak.

zembe adott hatalmi eszközök egész súlyával fenntartom, de kérem az Istent, hogy őrizzen meg attól, ami rám nézve legkeservesebb és legsúlyosabb lenne, hogy valaha is ezen eszközöket igénybe vennem kelljen.

Bizom székely népem józansága és jóindulatában, hogy az én szeretetteljes közeledésemet hasenlővel viszonzozza s nagy feladatomban megoldásában segítségemre siet.

Dr. Válenstik Ferencz,
főispán-kormánybíró.

A bírák a népköztársaságban.

A bírói ítéleteket ezentul nem a király, hanem a magyar népköztársaság nevében fogjuk meghozni,

Évezázadok alakisága szűnt meg, de a lényeg megmaradt; — királyok, állami formák változhatnak, elmulhatnak, de az igazság, a törvény s ennek valódi forrása: a nép lelke, lelkiismerete, a mig ember lesz a földön, mindig élni fog.

Ezelőtt is ez volt ítéleteink forrása, ezután is ez marad.

A népé és pedig nemcsak ilyen vagy olyan rendű népé, hanem tekintet nélkül minden különbözősége, a legkisebbtől a legnagyobbig, tehát az egész népé volt ezelőtt is s lesz ezután is a bíró,

mert a bíró előtt mindenki egyenlő.

Ez a lényeg, ami azt jelenti, hogy a bíró nem abban különböztet, vajon ki keresi előtte az igazat, hanem csak abban, vajon igaza van-e, vagy nincsen?

Ezért volt és lesz mindig a bíróság a világ legdemokratikusabb intézménye, ezért volt a jó bíró, a nép igazi bírója akkor is, midőn a király nevében ítélt, s ezért nem lesz a rossz bíró a nép igazi bírója akkor se, midőn a nép nevében ítélt.

A jó bíró lelke mélyén mindig a szent és örök igazság nevében. S ez nem fog változni.

Magyar államunkban a jó, hogy a székelység Magyarország integrális részeként kíván maradni. Ha azonban Magyarország integritását a világbéke tárgyalói nem akarnák biztosítani, az esetre a Székelyföldnek nemzetközileg elismert szuverén

székván szórakozást nyújt a számára. Nem kellenek laktanyák, nem kell élelmezés; az állam csak a fegyvereket és a löszert köteles kiállítani; egyenruhára pedig csak a mozgósítás alkalmával volna szükség. Egy ily néphadsereg nem volna ugyan olyan parádéhadereg, mint a korábbi volt, de épen oly jól beválnék és alkalomadtán ép úgy megállaná a helyét, mint bármely más nynevezett „hivatásos“ hadsereg. Gondos őrnagy.

A magyar pénzügy az újrendben.

A magyar pénzügyi tisztviselő az új demokratikus alakulatban helyét igen könnyen megtalálja. Eddig is az 1848. évi törvényhozás azon vezéreszméje vezette, hogy az egyenlő teherviselés elvét emberi számítás szerint megvalósítsa. A mostani államalakulatban ennek az elvnek megvalósítása még fokozottabb kötelességet hárít reánk, annál is inkább, mivel 34 milliárd államadósság kamatfedezéséről gondoskodni kell. De gondoskodni kell egy új életre kelt ország rendes évi szükségletéről. Egy megifjuló korzsellem s az abból fakadó munkakifejtésnek szárnyakat csak a pénz adhat. Pénz nélkül nincs honvédelem, rendészet, nincs kultúra, igazságszolgáltatás, nincs ipar és kereskedelem. Oly feladat előtt állunk, melynek sulya első sorban a pénzügyi kormány vállaira nehezedik; azonban fanatikus hittel bizom abban, hogy egy becsületes, egyetlen osztályt, vagy vagyont sem kimélő pénzügyi politika, párosulva a nyugati nagy nemzetek azon vezérelvével, hogy az adózásnak a polgári tisztesség és becsületes kérdésének kell lennie: megtalálja a kormány azt a helyes utat, mely a magyar nemzetet mostani helyzetéből kivezeti és megalapozza a másodikezred Magyarországát.

A pénzügyi gárda megszokta a mostani eddigi éhbér mellett is kimerülésig dolgozni, ezt jövőre annál is jobban kedvelni fogja, mert a természet oltotta belénk.

Ezek a sorsbeli alkatrészek adják meg a mi jövőnket, s nem a román nacionalizmus reánk törő éhsége. A nacionalizmus életideje lejárt; elkésztet hiuság a szomszédoknál is. A világ a megélhetés igazságait és az emberiség belső nyugodalmaát keresi. A szegények rendjének és okosságainak az eszményei felé, a fajok harcainak a megszüntetése irányában halad az idő, s mindeféle önzés, tehát a néphódító hatalmaszkodás is csak felszínen úszó szemét. A mélységekben a társadalom nagy kiegyenlítődéseinek a folyama harsog.

Hiuságok, mikkel a világot ide odaszabdalni akarják, ezek ideiglenesen és látszólag erőt vehetnek rajtunk. A dolgok lényege mégis az, hogy nem az emberek gondolatai és cselekedetei hajtják a világot, hanem a gondolatok és cselekedetek csak külső sziporkái annak a belső tűznek, ami a világ sorsa és igazi hajtó ereje. Az emberek gondolatai csak akkor jók, ha a sors útját keresik, s cselekedetei is csak akkor jók, ha a sors útján való haladást foglalják magukban. Minden egyéb neveléses erőlködés. Hangya öklelőzése a szikla ellen. Tenyér a kitörő vulkán elfödésére.

Tehát legyen meg az a komoly nyugodalomunk és bölcs közömbösségünk, mely megvárja a sorsunkat. Ne színezzük feketére a jövőt, ne riasszuk féltékenységekre a jellemünket, s ne hitessük el magunkkal multunk teljes hiábavalóságát. Majd megválnak minden. Ha úgy lesz, ahogyan a sötétlátók hiszik, elérkezik az az idő, amikor valósággal elkövetkezik. Miért gyötörnők már előre magunkat? De ha valósággal nem fog elkövetkezni ez a gyötrelm, akkor meg

Előttünk áll zavaros összevisszaságban az erdélyi kérdés, a román vágyak tulhatalmasodása, s különösen mi székelyek érezzük a nagy magyar földből való elszigeteltséget és a velünk szemben való nem törődést, s a prédára kitettséget. Hát csak fájjon, amit így látunk és érzünk, de ez a fájdalom fog öntudatra rázni. Hiszen a lényegek nem változtak; így volt mindig, csak mi szeretünk másképpen színezni, hogy altassuk vele magunkat. Azért mégsem azok az alamizsnák és protekciók és üres fejű nagyságok fogják az életünket irányítani, amikben eddig bizakodtunk, hanem a sors nagy akarása. Ami óserőnk van és ami helyzeti energiánk, az fog minket fenntartani, mert csak ez a sorsnak az eleme, s nem a csinált, a mesterkél, összehazudott összefüggések rendszere.

A lényeg nem abban van, hogy a román nacionalizmus élénk éhséggel nyaldos körül, s elnyelni akar. A lényeg abban van, hogy nem fog minket megemészteni. Mindig csak ezt a nacionalizmust festettük ördögként a falra, az ellen való mesterkél, összeköttetéseket építettük, s ugye mégis itt van a nyakunkon. Hát lehet, hogy meg is érkezik teljesen és ellep bennünket egész áradatával, de csak azt viheti el tőlünk, ami nem hozzánk tartozik. Elviheti a szennyes hízlegéseket, magához vonja az önző érdektapasztásokat, a vagyonfétők behódolásait, a központosítási gerinczetelenségeket, s a nép gyöngeségeit. És megmarad elnyomva, tehát annál jobban összesűrűsítve, annál feszítőbb élénkséggel a tiszta óserő, helyzetünknek igaz meglátása, a szolgaságból és hamis alázatosságból való kiszabadulás életösztöne. Ezek már sorsbeli alkatrészek,

Az egyházak az új helyzetben.

Felmerülhet az a kérdés, hogy minő álláspontot foglalhat el az egyház az új helyzetben? De ennek a kérdésnek most már alig van értelme, amikor az ország főpapja s a püspökök már nem csak nyilatkoztak, hanem felhívták a papságot és a híveket is, hogy a törvényes nemzeti kormányt támogassák a rendfenntartása körüli nagy munkájában, s a papság csatlakozott is a papi tanácsban a nemzeti tanácshoz.

De hát ez lehetséges volt? Lehetséges, mert hiszen alapjában miről van szó? Az emberiség egyenlőségéről szóló tannak a valóságáról. Most az történik, az valósul, ha némileg erőszakos uton is, amit az egyház, mint isteni alapítójának tanítását már 2000 év óta hirdet, de nem elég eredménnyel, mert a csendes hangú predikációt a világ nem igen vette be, nem hallotta, nem hallgatta meg. Az egyház szelid csendes hangjánál nagyobb kellett kiáltani. Hát most nagyobb kiáltottak. És ha ezt a kiáltást a világ meghallotta és aszerint igazodik, az egyház tulajdonképpen örvend rajta. Jézus megváltása s tanítása az emberiség egyenlőségét akarja.

Igen, de a birtokpolitika az egyházat jelentékeny vagyontól foszthatja meg. Lehet. Volt ugyanis, hogy az egyháznak alig volt valamije és mégis megélt. Jézus erszényében, amelyet Judás hordozott, néha oly kevés volt, hogy még az adót sem tudta kifizetni, hanem csodát kellett mivelnie, hogy az adópénzt előteremthesse, de a földművelés eltávoztása után követői összerakták mindegyiküket, hogy a közszükségletet elláthassák az egyháznak az ekzsztenciája nincs a kérdéshez kötve. Ha többje van, többet a hatalomtól függetlenebbül végezni feladatát. Az a kérdés, hogy erre van-e mód?

Ami ok sincs arra, hogy a magyar papok szintén csatlakozzék a magyar nemzet mozgalmához. Csupán csak azt kell látni, amit különbözőben minden jóérezű ember lát, hogy az átalakulás kezdetén erőszakoskodás nélkül, rombolás és felforgatás nélkül, csendesen menjen végbe hímélve az embert és vagyont, főképpen a kulturát, mint hosszas idő nagy munkájának gyümölcsét mindnyájunk javára.

Pál István, apát.

Ugy a magam, mint híveim és esperesi kerületem nevében kijelentem, hogy Magyarország integritása mellett kitartunk s azt testestől, lelkestől követeljük.

Valamint eddig a magyarság kebelében találtuk meg boldogulásunkat, úgy ezután is csak ott keressük.

Nem fogunk engedni sem külső, sem belső erőszaknak s mint jó magyarokhoz illik ha kell életünkkel is magyar testvéreink mellett az utolsó csepp vértünkig kitartunk.

Gergely János,

gör. kath. magyar esperes.

Hűség és feltétlen bizalom a nép akaratából megalakult kormányhatalom, a „Nemzeti Tanács” iránt. Szeretet, odaadás az ezeréves hazáért. Testvéries, meleg, közvetlen érintkezés a társadalom különböző tagjaival.

Béke, türelem a megnyilvánuló véleményekkel szemben, megbecsülése minden munkás tényező jogos érdekének; ezen vezérelvek jellemzik az ág. h. ev. egyházat és pedig az evang. szellemében, mint egymást megértő, szerető, egyenlő jogon élő, küzdő és boldoguló, üdvözülő testvérek szent közösségét. Az evang. egyház a közjó, közrend, társadalmi békés együttfejlődésre irányuló munkában lelkes odaadással vesz részt.

A lelkek szerető egyetértésével, a felekezeti, nyelvi és nemzeti ellentétek félretételével, a hazát szerető szívek önmegtartó higgadságával bizik a népeket kormányzó Isten sorsintéző bölcsességében, gondviselésében, bizik az országot

vezető alkotmányos kormány hazátszerető hűségében s a nemzet közjait megóvni kívánó törekvéseiben. Hiszen mi erdélyi lutheránusok minden tekintetben solidarisok kívánunk lenni.

(Folytatjuk)

Adriányi Géza, ev. lelkész.

Dr. Kunfi Zsigmondról.

Pont 21 esztendeje. A kolozsvári ref. theologiai fakultás egyik diákakadémiájában, olyan elsőéves filozófusok között, akik eminens érettségi bizonyítványuk mellett pályájukra privát szakkészültséget is igyekeztek magukkal vinni, disputa folyik. A rendszertelenségben tobzódó szenge elmék előrangnak olvasmányaikból mindent Taine, Spencer, Zola s az akkor divatos Pierre Louis és Henry Murger után nyomban következnek a Palgyiák éppugy mint Ábrányi Kornél stb. Arra emlékszem, hogy utóbbi a szabaddkőművességről írt aktuális munkájával érdemelte ki figyelmünket. A lármas vitába beledobált új témák rettenetes chaos teremtének. A kiforratlan kritikai felfogások folyton összeütköznek, a rövidlehekzű érvek a temperamentumok sértett gögyjébe csattannak át és mondanak cáttörtökt. Itt nem lehet meggyőző és meggyőzött. De hátha mégis...

A lármas kavardás pillanatra elül s a csendben új hang szólal meg. Nyugodtan, fölényesen. Aki eddig mosolyogva hallgatta a zagvaságokat, egy rokonaszeres, alig 17 esztendő magyar-latín szakos bölcsész, Kunfi Zeiga, kezd értekezni. Mert amint szurós szemével végig mustrálja a vitázókat s amint átgondolt, szabatos, tartalmas mondatai szépen gördülnek egymásután, érzi mindenki, hogy a vitát értekezésben összegezik s a szószátyárkodásnak vége. Az új ellenfél megvilágításában más színt kapnak az imént kivégzett irodalmi kérdések. Az előbb hangosan vitázók hallgatósággá, tanítványokká lapulnak. Mindenki érzi, hogy aki most beszél, az különb, sokkal különb mindnyájunknál.

Pár hét múlva Kunfi Zeiga az egyetemi szenátus-ütemeken s favorit 4-edéveseket is lepipálja. A professzorok is respektálják. Még Széchy Károly is keresi a kiváló diák társaságát, pedig ez olyan kemény kritikát írt az Ellenségben az ő Tanulmányairól, amilyent kevés professor kapott tanítványától. Különb, míg a Roboz Magyar Kritikájának is egyik legkiválóbb munkatársa, egyidejűleg kolozsvári lapokban Zoláról, Kemény Zsigmondról, Gerhard Hauptmannról stb. olyan értékes, mélyenjáró tanulmányai jelennek meg, hogy irójukban inkább sejtettük volna a kiforrott esztétát mint a 17 éves tanárjelöltet. Természetesen a theologiai önképzőkor pályaműveit kezdte egy Kődfatyolképek című novella messzire, nagyon messzire kikiváncosított irodalmi formában és keltői tartalmában a pályatársak közül, akár a jellegű levél felbontása nélkül is Kunfi Zsigmondnak lehetett volna itélni az első díjat.

Ilyen rátermettséggel, ilyen előtanulmányokkal indul neki Kunfi Zsigmond pályájának. A következő évek rendszeres, sokirányú tanulmányokkal telnek. Írásai révén szakkörökben megbecsülik, rövidesen egyetemi katedrát jósolnak neki. Egyetemi vizsgáit kitüntetéssel teszi le. Sub auspiciis kellene doktorrá avassák. Nem várja meg. Nincs ideje külsőségekkel való időpazarlásra. Temesvárra megy főreláliskolai tanárnak. Itt bálványozzák, de erős szociáldemokrata érzéséért és agitációért Apponyi elmozdítja állásától a véglegesített rendes tanárt.

A magyar nevelésügy veszteségét nyereséggel fogadja az országos szociáldemokrata párt, amely nyomban beválasztja vezetőségébe s azóta azóval és pennával itthon és a külföldön a szociáldemokrácia eszméinek egyik legtehtélyesebb képviselője. Szerkesztője volt a párt tudományos folyóiratának s amellet gazdag önálló irodalmi munkásságot fejtett ki.

Ma a forradalmi kormány népjóléti minisztere s a szabadság mozgalmak lelke. Hogy az erős jellemű, becsületes, szorgalmas, igen tehetséges ember még mennyi tudást és tapasztalatot szerzett a közbeeső hosszú esztendő alatt, azt bizonyára alkalmunk lesz miniszteri alkotásában éppugy megbámulnunk, mint ahogy csodájára jártunk a fiatal diák fölényes szellemi és erkölcsi képességeinek 21 évvel ezelőt.

Biró István.

Uj lapunk, a „Székely Közélet” is, tekintettel a nagymérvű papirhidnyra, hetenkint egyszer fog megjelenni. Mihelyt a jelzett ok megssünik, munkatársaink fölkarolnak és a bizonytalan külpolitikai helyset láthatára tisztul: sietünk hetenkint kétszer is megjelentetni. Asonban már most ígérjük, hogy a folyton torlódo eseményhalmaz miatt röpívek kibocsátásával fogjuk tájékoztatni az érdeklődő közönséget. Kérünk lelkes támogatást.

Az Udvarhelyi Híradó t. olvasóihoz.

A Becsek D. Fia könyvnyomdát és az Udvarhelyi Híradót egy eczélből alakult részvénytársaságnak átengedtem. A nyomda, mint Székelyudvarhelyi Könyvnyomda Részvénytársaság fog tovább üzembben fennállani, az újság pedig új szerkesztőség szerkesztésében a már ezen a lap számon fentlevő új néven jelenik meg.

Kerek félszázad óta fennálló, virágzó, tözsgyökeros székely iparvállalat cserélt gazdát és Udvarhelyvármegye és Székelyudvarhely város érdekeit 21 év óta önzetlen lelkesedéssel szolgáló újság szűnik meg, hogy helyet adjon egy másik, ugyancsak ezen feladattal elinduló újságnak.

Amidőn ezt ez alkalommal igen tisztelt olvasóim tudomására hozom, egyben hálásan köszönöm meg azt a készséges támogatást, melyben munkámat, vállalatomat, becsületes törekvésemet részesíteni kegyesek voltak.

Isten kegyelme legyen mindnyájukkal.

Becsek Aladár.

Az Udvarhelyi Híradó t. előfizetői a mai naptól az új „Székely Közélet”-et veszik kézhez.

Szerkesztői tájékoztató.

Mai napon „Székely Közélet” címmel új lapunk először jelenik meg a nyilvánosság piacán.

„Székely Közélet” címmel, melynél jobbat, találobbat alig találhattunk volna. Nevezhettük volna Hargitának is. Hiszen a töve körzetében lakik a székely, hős kora regéinek kincses bányája, dicsőséges multjának zordonemlékjele, mai szenvedésének égbe nyuló panaszbérce, létjogának el nem pusztítható erőssége volt és marad mindörökké. A Hargita pedig a székely közélet földrajzi jelképe. Uj idők lapja lévén, új idők szellemében és tartalmaival kezdő székely közéletünk.

A Nemzeti Tanács megteremtése előtt már érezte egy szabad sajtó fölötti rendelkezés hiányát. Megalakulásakor pedig elsőrendű szükségnek tartotta oly sajtónak megszerzését, mely mai hivatását teljes erővel tudja érvényesíteni az átalakult politikai mezőkön. Mert a sajtó, a közvélemény uttörője, az új eszmék és ige tárogatója, az új átalakulatok és vívmányok megvédésének és fentartásának lelkes tárogatója. Az új szellemben dolgozó sajtó az a kapitulálni nem tudó hadsereg, mely rendületlen őrtáll a visszahátással szemben, hogy be ne következék, hogy visszacsinálás poklának minden tüzével ne sújtss szerencsétlen országunkat.

Ez a sajtó meg van. Köszönet Becsek Aladárnak, hogy időszakos közleményeinknek készséggel helyet adott; még nagyobb s a közérdekekben valóban hálára kötelezett áldozatkészség, hogy intenciónkat megértette; följánlotta nem csak sajtóját; üzletét, boltját, telkét és összes raktári és technikai felszerelését is. A vásár megtörtént. Részvénytársaság tulajdona, melynek kiadásában jelenik meg, szellemi vezetésében részt nem vesz, csupán a megváltozott kor irányának fentartását köti ki. Természetes valami tehát, hogy a nyomdai tulajdonnal együtt gazdát cserélt a szerkesztőség is. A lap homlokán látható neveken kívül állandó és belső szerkesztői bizottság alakult, melynek tagjai: Dr. Jodál Gábor, Dr. Pál Árpád, Nagy Elemér, Szász József és Dr. Valentsik Ferencz.

Állandó munkatársai közé számítja mindazokat, kik pennaforogatók, stiliták, kik eddig is a sajtó önzetlen munkásai voltak. E tisztos nevek a következők: Tompa László, Ürmösy József, Balásy Dénes (főváros), Puskás Lajos, Gál Ferencz (j. bíró), Balásy Sándor (főváros), Pap Mózes, Ujváry Mihály, Biró Lajos (tanár), Dr. Benedek Aladár Benedek Elek (főváros), Dr. Keith Ferencz, Biró Sándor, Bakóczy Károly, Gergely János, Dr.

Pál Ernő, Gál Imre, Dr. László Endre, Dr. Szabó Lajos, Dr. Szabó Gyula, Kolumbán Lajos, Hlatky Miklós, Dr. Kis Elek (kissolyosi lelkész), Orbán János, Dr. Horváth Károly, Fülöp Áron, Horváth Lajos (Sz.-keresztur), Daák Miklós, Hadnagy Mihály, Bíró István (tanár), Gyerkes Mihály, Kassay F. Gyula, Sz. Szakáts Péter és Vizi Flóris.

De kérünk mindenkit, kinek nevét tévedésből kihagytuk, hogy támogasson, hiszen oly nagy szellemi tőke áll rendelkezésünkre vármegyénkbeli, hogyha annak csak kis hányada is visszhangot ad kérésünknek, állandó melléklettel bocsáthatjuk világra ujszülött ujságunkat, mint székely közéletünk hű tükrét.

Kérjük azokat a hivatalos testületeket, melyeknek hivatalos közlönye volt a Híradó, hogy tegyék azzá az új lapot is. Közérdekű közleményeket, egyesületi referenciákat kész örömmel vesszük és közöljük.

Lapunk iránya első sorban az új politika szolgálata, székely néptünk sorsa javításának minden oldalú felkarolása, igazságos megértés az egész vonalon, a társadalmi béke megszilárdítása, mely nélkül nincs egészséges közélet, haladás és alkotó munka. Az igazságot mindenkiel szemben védjük és kiméltlenül fejére olvassuk.

Személyi hajszát azonban nem tűzünk, a személyeskedés kenyerére rá nem szorultunk. Lapunk tarka kíván lenni, az az változatos, hogy mindenből adjon egy keveset. Állandóan fogunk tárczákat is hozni. A lap szellemi közleményei a főszerkesztő nevére, a hirdetések a kiadóhivatal címére küldendők. Kérjük a cikkek rövidre szabását, folytatás nélkül.

A lap csak így lehet változatos, eleven és színes. Lapunkat minden szombaton reggel postavétel után zárjuk. Eenyit nyilvános tájékoztató gyanánt.

És most föl a honmentő nagy munkára!
Tegyük meg kötelességünket!

Embery Árpád, főszerkesztő.

A nemzetőrök átalakítása

A magyar miniszterelnök 5200. számú és 1918. november 12-iki keletű rendelete értelmében az eddigi helyi jellegű nemzetőrök csak polgárőrségként maradhatnak fenn semmi díjazásban nem részesülnek. A polgárőrök fenntartása a egyes községek kötelessége.

A megszüntetett községi nemzetőrök helyett azonban új nemzetőrök is létesülnek. Ámde ezek az új nemzetőrök egész megyére kiterjedő készenléttel és azzal a czóllal alakulnak, hogy nagyobb területen közbiztonsági szolgálatot teljesítsenek. Ebbe a szolgálatba tartozik az is, hogy a nemzetőrök a Székelyföldre betörő és fegyverszüneti megszállásra fel nem hatalmazott bandákkal szembe a nemzeti önvédelem munkáját végbevigye.

Udvarhelyvármegye központi nemzeti tanácsa az elmondott irányelvekhez képest felhívja a községeket, hogy november 20-ikától kezdődően polgárőröségeiket megalakítsák. Az eddigi községi nemzetőrök a mondott napoktól kezdve további díjazást nem kapnak.

Az új nemzetőrök alakuló helyei továbbra is a csendőrségi székhelyek lesznek. Aki nemzeti szolgálatot vállal, az jelentkezze a járási székhelyek csendőrségeinél, az oda kirendelt nemzetőröségi parancsnoknál. A jelentkezőket elsősorban az őrsők nagyobb tömegű megerősítésére fogják alkalmazni.

A nemzetőrök tagjai napi 10 korona, (tizedes 11, szakaszvezető 12, őrmester 14, tiszt-helyettes és törzsőrmester 16 korona) illetményt, lakást és élelmezést, vagy élelmezési váltásösszeget fognak kapni. Fegyverrel, töltevényekkel, továbbá lehetőségig egyéb katonai felszereléssel is a járásonkinti parancsnokságok fogják a nemzetőrököt ellátni. Az illetményeket a kincstári adóhivatalok fogják kiszolgáltatni, addig is, míg az adóhivatalok kellő pénzkészlettel rendelkez-

hetnének, a Nemzeti Tanács fogja az egyes esedékes illetményeket csendőrségeinkint folyósítani.

Az egész megye területén a nemzetőrök ügyvezetési és irányítási teendőit is egyelőre az alulírott Nemzeti tanács végrehajtási utasításait meg kell várni és ez utasítások értelmében kell eljárni. A Nemzeti Tanácsnak ezt a hatáskörét a nemzetőröségi országos kormánybiztos eddigi felhívásai irták elő.

Az összes hatóságok felhívást kaptak, hogy a polgárőrök és az új nemzetőrök tekintetében az elmondott irányelvekhez alkalmazkodjanak.

(Behívott katonák a nemzetőrökben.)

A katonai szolgálatra behívott korosztályokat felszólítjuk, hogy behívásnak leghazafiasabb készséggel engedelmességedjenek. Minden behívott jelentkezze a hozzá tartozó járási székhely csendőrségénél, ahol jelentkezésükről igazolványt fog-

nak kapni, továbbá a nemzetőrök megalakulásáig megyei közbiztonsági szolgálatra való beosztáshoz jutnak, vagy lakóhelyükön való készenléttel állásra kapnak utasítást. A közbiztonsági szolgálatra beosztottak nemzetőröségi illetményben részesülnek.

Akik így a katonai behívásokra jelentkeznek és jelentkezésükről igazolványt kapnak azoknak a katonai székhelyre való elvonulása egyelőre függőben marad. A kapott igazolvány mentesíti őket attól, hogy ezek az igazolványos behívottak véglegesen nemzeti szolgálatra kapjanak alkalmazást; e kérésünk teljesítése esetén a katonai bevonulás kötelessége helyett a megyei nemzetőröségben való szolgálatra lesznek kötelesek.

Székelyudvarhely, 1918. november 20.

Dr. Valentsik Ferencz, Udvarhelymegyei Nemzeti főispán, kormánybiztos. Tanács.

HIREK.

Székelyudvarhely, november 24.

Munkások!

Erőtök érezvén, egységetek látván,
Hargita tövében, Hargitánknak hátán,
Új idők jegyében, — újak, hej de mások, —
Köszöntlek munkások, régi munkatársak!
Szellemi munkának számos proletára,
Hol régi robot a munkatöbblet ára,
Haladás szegénye, hatalom csitremja
S mind, ki magát hozzám hasonlónak mondja:
Szeretettel kéri, türelmetlen várja,
Új rend hajnalodjék a régi világra!
Közös sora hajóján evezettek lévén,
Egyenlő jogoknak diadalma révén
A közös munkára fölkiáltom kesem,
Békés nyugalmunkat Kéztekbe teszem!
Hazugság hirdette, hogy nincsen hasátok,
Hogy a nagy világban hasátlan állnatok...
Hogy a régi romján új Magyarország van:
A „basa” szó vitte a munkást harcáiban!
Hazugság hirdette, hogy hitte munkásnak,

Az is emi kintussz a székely...
Hát napig műhelybe, hetedik templomba
Meg a munkás mindig, viszi lelke, gondja,
Hiszen Isten nélkül nincs a munkán áldás,
Munka és a templom már Istenimádás!
Igen, szervesenben nemzetközök vagytok,
Krisztusi tant vallók, ha veletek tartok!
Keserű a munka gyökere, de édes,
Ha hozzá juthatunk érett gyümölcséhez;
Osztozánk eleddig munkánk gyökerében,
Itt az idő, hogy ért gyümölcsstermés érjen!
Munkás vagyok én is, dolgozom itt helyben,
Dolgozom a népek iskola-műhelyben;
A fej- s kézi munka megértése vágyom,
Egységhez karom, szívem fölajánlom!
Munkás sorotokba vegyetek be kérlek,
Csak így használhat a szegény a szegénynek,
Szeretem a munkást, szeretem a népet,
Szeretem a munkát és a szegénységet!
Nincs a mit félvarrjak, nincs a mit letépjék,
Csillagtalán állok, mint a közelegények,
Ifjonti szívvel régi munkás lélek,
Báskán valiom, mint ti, munkám után élek.
Ez a munka erény, becsület forrása,
Mások becsülése, a hasa áldása;
Ez a munka muló kincsenél is többet ér,
Ez a munka élet, ez a munka; kenyér!
Szeretettel szólok, mint munkás hasátok,
Ne hagyjátok halni e szülő hasátok;
Békemunkátokat epekedve várja,
Tettezre hazám lelkes szociálistája!

Embery Árpád.

Egyenlőség. Az új idők jele, tanuja és követendő példája kivívott egyenlőségünknek, midőn Erdély magyar püspökei (Ferencz József, Teutsch Frigyes, Majláth Gusztáv és Nagy Károly) közös tanácskozáásra jönnek össze, közös pástortlevélben szólnak hűveikhez s a lelkek közéleti összhangjának erősségével sietnek a fenyegetett Erdély védelmére.

A husárok mérséklésére hívta fel városunk mészárosait a Nemzeti Tanács. Ugy értesülünk, hogy a plakátfelhívásnak van is fogantatja! Az új árat röpíveken közöljük.

Kinek a nevében? Biróságaink már e hó 20. óta az ítéleteket „A magyar Népköztársaság nevében” hirdették ki.

A spanyolvész vidékünkön most dühöng a legnagyobb mértékben és számos áldozata is van már. Megfékezése orvoshiány miatt föltötte nehéz. Miután egyik gyógyszerre a bor, a Nemzeti Tanács intézkedett, hogy hasonló célra, orvosi rendelvénnyel mellett bármely bormérés is kiszolgálhaassa a jelzett mennyiséget. Ugyazintén, hogy a gyógyszerek készítésében fennakadás ne álljon be, kellő mennyiségű finomított szeszt becsátott a gyógytárak részére.

Munka és kéregetés. Éptestű és emberhez nem méltó, hogy kéregetés mikor szétzilált állapotaink szinte várják a munkás kezek áldását. Minde és épelkü ember kezében megvan ennyidásnak a hatalma, s magát csufolja ezen áldás osztása helyett kéregetésre a kezét. Sajnos, ilyen kézgörbitők is vannak ez egy szokott lenni zavaros időkben, számítók, a ravaszok, az élősdiak szemkerülnek. Ezekkel szemben a munka becsü az emberei felelőssé, hogy becsüdjének, új rendben meg kell, hogy mutassák a maguk alkotó erejét. Meg kell mutatniok, hogy nem valami koldusföld a Székelyföld, hanem a magáért dolgozni tudó népek a földje. Óriási munkaalkalom kínálkozik abban is, hogy a vármegyének a háboruban összerongált utjait magunk építsük helyre. A kereskedelmi miniszter föl is hívta az építészeti hivatalt hogy evégett munkástáborot szervezzen. Naponkint 10—12 koronadíjazásra számíthat, aki utmunkát vállal. Legezősör is a megye forgalmat annyira akadályozó és nagy vidékek gazdasági érdekeit annyira nehezítő kénosi tető áthelyezése kerül munkába. Magának is jót tesz, aki ebben a munkában részt veszen. Az állami építészeti hivatalnál kell az alkalmazásért jelentkezni. (Nemzeti Tanács.)

Nyilvános nyugtázás. A Székely Nemzeti Tanács óráge segélyezésére ujabban adakoztak: Dr. Hinléder Ernő 1000 K, Fernengel Gyula 200 K, Barcsay Károly 150 K, Cseh Lipót fakeskerkedő 100 K, Dr. Hinléder Fels Ákos, Ungár József, Szigethy Dénes 50—50 K, özv. Molnár Károlyné, Dr. Kassay Albert orvos, Iszakovits Bernát, Jaklovsky Dénesné 20—20 K, özv. Riemer K. Gusztávné 10 K, összesen 1690 K. Mult kimutatásához véve 14,670 K. A nov. hó 17-iki lapban tévedésből Jampel Leo 85 K lett kiténtetve, a helyes összeg 15 K.

Uj osim. A közjegyzők hivatalos czime ezután állami közjegyző lesz.

Munkaközvetítés. Munkát ad: Székelydála község egy kovácsmesternek. A székelyudvarhelyi börgyár 20 szakmunkásnak és tiz nap-számossal. A székelyudvarhelyi csizmadia ipartársulat és a Nemzeti Tanács cipészeknek és csizmadiáknak. Szöllősi Samu székelyudvarhelyi birtokos tiz mezőgazdasági munkásnak ajánl foglalkozást. Munkát keres: Gothárd Antal Szentegyházasfaluban kerékgyártónak ajánlkozik, de

főképpen kerégyártó szerszámokat keres. Tóti János és Tóti Ferencz székelyudvarhelyiek bármely munkára ajánlkoznak. Pap György bőgözi kovácsmester szakbelli munkát keres. Balog Sándor (Tábor utca) és Horváth János (Tábor-utca) kőművesmunkát.

A homeródi járás „Székely Nemzeti Tanács”-a Ürmösi József elnöklésével tartott üléséből meleg hangú feliratot küldött az Országos Nemzeti Tanácshoz, melyben meggyőző érvekkel szállván sikra románjaink elszakadási törekvéseivel, kéri, hogy a wilsoni elvek békeszerző pontjainak győzelmét támogatni sziveskedjék.

Felhívás polgárőrségre. A város polgármestere lelkes felhívást adott ki városunk polgárságához, melyben a polgárőrségbe való beállításra és a szolgálat díjtalan végzésére kéri fel.

Felhívás. A székelyudvarhelyi törvényszék elnöke s a hozzátartozó járásbírók figyelmeztetik Udvarhelymegye lakosságát, hogy a bírósági tárgyalások folyamatban vannak; ennél fogva a megidézetteknek a bíróságoknál okvetlenül meg kell jelenniük, mert ellenszélben az idénészekben kitüntetett törvényes következményeket a bíróságok ellenük alkalmazni fogják. A bíróságok a megidézettek ebbeli köteletségére annál is inkább súlyt helyeznek, mert a megidézetteknek a bírói végzésekkel ellenszegülő magatartását a jelenlegi helyesben, a mikor a jogrend védelme s a körendő helyreállítás minden állampolgárnak elsőrendű feladata, a legsúlyosabb becsületes alá kell hogy vegye s e mellett a feleknek maguk iránti köteletségük is az, hogy ügyük befejezését elmaradásuk által ne késleltessék.

Betörés. A Petőfi utca 10. sz. alatti üzletbe f. hó 22-én éjjel tolvajok törtek be, honnan lisztet, lekvárt, süteményt és egyéb értékeket raboltak el. A nyomravezetők jutalomban részesülnek.

Favágás szervezése. A katonai favágógépet a Nemzeti Tanács átvette és egy munkát kereső szakembernek felhatalmazást adott, hogy dolgozza ki a favágás árait és gyorsan terjessze be. Feltételeit jövő számunkban közöljük.

Járványsszünet. Az iskolák járványsszünete november 30-ig tart. Kívánatos azonban, hogy ez a szünet, tekintettel az ugyis küszöbön álló karácsonyi szünetre, a nyugodt és eredményes tanítást kizáró és zavaros politikai közéletre, főleg pedig, mert félni lehet, hogy visszatérő ifjaink újra behurcolják a vidékről: januárig meghosszabbítsák. E fölött külsőben a hét elején összeülő városi járványbizottság dönt.

A szegényügyi iroda célját jelezték már plakátokon. Állandóan nyitva áll az apácák földszinti tantermében. Újból is felhívjuk azokat, kik támogatásra várnak, hogy félre téve minden szerénységet, csak bátran jelentkezzenek. Néma gyermeknek anyja sem érti szavát.

Az ellenségjárásból származott károk megtérítése. Sok bizottsági munka és kimutatás-készítés folyt le az 1916. évi ellenségjárásból származott károk ügyében. Ugron Ákos főispánja alatt a végleges kimutatások aránylag rövid idő alatt elkészültek és a belügyminisztériumba fölkerültek. Ott azonban hónapok óta megakadt az ügy tovább vitele, ami itt nálunk is fokozott izgatottságot és elégtelenséget gyűjtött össze. A forradalom kitörésekor és az új népkormány megalakulásakor egyik leggyűjtöb izgató okként éppen a hadikároknak ez az elintézetlen ügy szerepelt. *Válassik* kormánybiztos és a nemzeti tanács közbelépett az ügy sürgős elintézése érdekében, s ennek eredményeként a nemzeti tanács már mult héten értesítést kapott, hogy a kártérítések kiutalásáról szóló intézkedéseket postára tették. Ezek a kiutaló intézkedések meg is érkeztek, csak még a megfelelő pénzanyag kell, hogy megérkezzen, ami csupán egy pár nap kérdése. A kormánybiztos a pénz megérkezésekor annak a vidéki pénzüzetek útján való leggyorsabb kifizetéséről gondoskodik. Annyi hiba van a kiutalásokban, hogy az égettek kártérítése nincsen bennük, aminek az az oka, hogy Gál Sándor volt államtitkár intézkedése szerint

ezek az égettek természetben való kielégítésre voltak tervebe véve. Az érdekelték azonban tömegesen kívánják, hogy a felépítési költségeket pénzben kapják meg. *Válassik* kormánybiztos e hó 25-ikére a kármegállapító bizottságot össze is hívta, hogy e kívánság értelmében az égettek kellő kielégítéséről gondoskodást tegyen. Az égettek kárait nem a két év előtti alapon, hanem az új helyzeteknek és az államépítészeti hivatal által időközben készített költségvetéseknek a figyelembe vételével megfelelő magasabb összegekben fogják megállapítani. A megállapított összegek pénzbeli kiegyenlítésére pedig további sürgős intézkedések fognak történni.

Árverési hirdetés. A parajdi Nemzeti Tanács közhírre teszi, hogy 1918. november 27-én és az utána következő két szordán (decz. 4 és 11-én) nyilvános árverésen eladásra kerül körülbelül 40 drb fehér marha, 30 drb ló és 10 drb bivaly. (N. T. Udvarhely.)

Hirdetés. A mai naptól kezdve a lóárverések hetenként háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön tartatnak, még pedig ma vasárnap, 24-ikén a székelyudvarhelyi, esetleg más községbeli gazdákhöz kiadottak; kedden, 26-án a kadicfalvi, betlenfalvi, székelyfancsali, székelyszenttamási, székelyszentkirályi, ülkei gazdákhöz kiadottak; csütörtökön, 28-án a szentgyházasfalvi, kápolnásfalvi, márásfalvi, fenyédi gazdához kiadott lovak és szekerek vezetendők elő és árvereztetnek el. Kérjük az illető községek előljáróságát, hogy erről községeik gazdaközönységét a legszélesebb körben értesíteni és azokat a lovak és szekerek előállítására felkérni sziveskedjék. Gyűjtőhely a kaszárnya udvara. (Nemzeti Tanács.)

A szegényügyi iroda a következő nyugtázásokat közli: Löbl Mendel 20 K, Gál Béla 1 K, Györházy Sándor Pál 5 K 22 f, Soó Károly 2 K, Klein Zsigmond cég 200 K, Guttman Sámuel 30 K, Persián János 100 K, Ferencz Anna szakácsnő 30 K, Kovács István 1 K, ifj. Spányár Pál 2 K. — Természetbeli adományok: Florián Kristófné 12 pár harisnya, 1 pár sárga fiu cipő, 1 drb leányka ruha, 1 pár téli gyermekretyű, 1 drb téli gyermek alsósapkya.

Legujabb.

Az antant versaillei haditanácsa közölte Romániával, hogy elégedjék meg Besszarábiával és Dobrudával. A szerbek pedig Bosznia-Hercegovinával. Többet az örendelkezési jog megsértése nélkül nem igényelhetnek.

Szmrecsányi György pozsonyi főispán és kormánybiztos jelenti a népkormánynak, hogy a visszavonuló csehek magukkal hurczolták Mednyánszkyt és Rudnay alispánt.

Az új választójog elkészült, nyolcz pontból áll. Választó mindenki, aki 21 évét betöltötte, igazolja, hogy három éve magyarhon lakos és valamely nyelven írni, olvasni tud. Választható, aki 24 évét betöltötte. Hasonló feltételek mellett választó minden nő, ha 24 évét betöltötte.

A Csikból vett és terjesztett hírekkel szemben, a leghitelesebb forrás szerint állítjuk, hogy Csikszentmártonban levő oláh patrull feje kérte a kormánybiztosot, hogy hazatért katonáinak lövöldözését — rend érdekében — szüntesse be. A lövöldözési tilalmat kiadta, illetve megújította, de a fegyvert nem kobozta el, mert az a rendfentartó nemzetőröké. A határon (Bélbor, Gyimes, Békás, Holló) álló kis járőrség a régi helyén fagyoskodik. Tovább nem ment s mindössze annyit történt, hogy Hollóban épen saját fajrokonait rabolta ki néhány végpokróc erejéig, ami a nagy hideg miatt nem is feltűnő. Hogy a csikszentmártoni főhadnagy nagyobb román haderő érkezésével fenyegetett volna, inkább ottani félelmének, mipt a valóságnak tudható be. Minden egyéb hír az egyéni rémlátás szüleménye.

(Berlin.) Német csapatok fegyverrel utat törtek maguknak Lodzból Németországba.

(London.) A fegyverszünet értelmében 9 csata-

hajót, 5 csatacirkálót, 7 könnyű cirkálót, 50 torpedórombolót átvettek az angolok. Hiányzik 1 csatahajó, 1 cirkáló, 1 könnyű cirkáló. Ez utóbbi az északi tengeren aknába ütközött és elsüllyedt.

Az angol lovasság Waterlő mezején már áthaladt és közeledik a német határhoz.

Az angliában történt légitámadások alatt e háboru folyamán 488-an meghaltak, 1014-en megsebesültek, a magánosok kára meghaladja a 617,773 font sterlinget. (1 font sterling alapértéke 24 korona.)

Angliában a parlamentet feloszlatták, az új választásokat deczember 14-én ejtik meg.

(Budapest.) Miniszteri tanács hozzájárult Károlyi előterjesztéséhez, hogy Nagy Vincze és Diener Dénes államtitkárok állandóan részt vehessenek a minisztertanács ülésein.

(Páris.) Versaillesban nagyban készülnek a békekonferenciára. A tükörterem berendezése, melyben a békét fogják aláírni, már kész.

(Krakkó.) Rozsvadowszky longyel tábornok nov. 22-én Lemberget és környékét elfoglalta. Ruthén csapatok kelet felé visszavonultak.

(Páris.) Clemenceau francia kormányelnök szakvéleményt kér az egyetem idős jogtanáraitól, vajjon lehetne-e Hollandiától követelni Vilmos császár kiadatását. Választ még nem kapott.

(Pozsony.) Cseh csapatok Póstyén előtt állanak, vasut mentén barrikádokat emelnek. Morva lakosság betört Trencsénbe és élelmiszert és egyéb holmit harácsol.

Nagyszombati vasútállomás egész személyzete ismét menekült, mert a csehek támadásra készülnek.

Este 7 órakor. Csikszeredai Nemzeti Tanács jelenti: Gyimesbükk telefon értesítése szerint ma délután 2 órakor odaérkezett 1 százados vezetésével egy lovasjárőr, nyomában 4 ezred gyalogság. Céljuk Csikszereda, folytatólag Erdély megszállása. Röpiratokat terjesztenek, melyeknek tartalma egyelőre ismeretlen. Azóta Gyimesbükkkel a telefonkapcsolat megszűnt.

Csikszeredai Posta Központ későbbi értesítése szerint: Ma délután 3-6 óra közt gyimesbükki posta és távirat nem fungál; a vonatot lefoglalták s Lóvészig vonattal jönnek.

Csikszeredai N. T. későbbi értesítése szerint Dr. Bartha Samu beszélt a Gyimesbükkön levő oláh ezredessel, aki hétfőre vagy keddre 1 eskadron lovasság, 1 úteg tüzérsége számára élelmezés és elszállásolás előkészítését kérte Csikszeredába.

Egyébíránt Brassó, Háromszék és Marosvásárhely ezekről vagy hasonló mozgalmakról rajtuk kívül hírt seukitól sem kaptak.

Alkalmi sorok. A mióta cenzura nincs — S az újságban ablakok, — Az írni, a mi történik, — Tájékoztalan vagyok. — Már pedig kilátás úgy van — A világ vas-tag falán, — Hogyha hallva hírlap utján: — Nézhetek ki ablakán!

Amig ép volt s nem betegje — Százfőle bajának, — Egy sem akadt a sok közül — Házi orvosának. — Most pedig, hogy Hungária — Fekszik a kórágyon, — Szomszédjait ágya körül — Settenkedni látom. — Nem hallgatják, kopogtatják, — Minek a pór-dózis, — Szemre is az operálás — Bistos diagnózis. — Egyik késsel kézben kéri — Lábát, más a kezét. — Hogy a fő a kór forrása: — Ebben mind egyesik. — Jere Wilson, gyógyíts meg, mig — Kétségbe nem estem, — Nehogy a sok hadidiplomás — Amputálja testem...!

Ha két baká összebujhat, — Mit is kérde, hogy mi lesz? — Pityizál, ha recept nélkül — Hozzá juthat pityi-hez. — Határszéli korcsomának — Egy honvédje s egy csehe — Így jött össze, hogy öt évnek — Kutyasorsát öntse le. — Kocczint a cseh „Vivat!” bög és — Nepomukot élteti, — „Vivat!” felel a honvéd, hisz! — Dupla hajtás jár neki. — „Vivat Kossuth!” „Nem” bög a cseh, — „Nem?... É s csak úgy hukk, vuk, mukk? — Akkor... (ujját tor-kig dugva) — Heraus mit Nepomuk...! *Veterán,*

Szerkesztői üzenet.

Anonim-Helyben. Nagyon örvendünk az első jecskének. Bár cikket névtelen küldte be, nem dobjuk vissza, valódi hős csak így lehet, sőt megígérjük, hogy azonnal közre is adjuk, mihelyt a mű, melyből ollóztaték — második kiadást ér.

1. **NŐI** vagy **férfi munkásokat gyógyszer-tárambani** kiképzésre felveszek. Feljebb leányiskolát, kereskedelmi tanfolyamot, 2-4 gimnáziumot végzeteket 3 évi időtartamra, mikorra pár száz korona állandó fizetést szerezhetsz.

2. **IRODÁMBA** szép írásu, irodai munkákban jártas, vagy kereskedelmi iskolát, tanfolyamot végzett, gyakorlatlalt bíró **nőket, férfiakat felveszek.** Írásbeli ajánlat, képesítés stb. és fizetési igényeket tartalmazó ajánlatot kérek személyesen átadni. Belépés minél előbb

3. **Gyógyszertáramban** bármiféle nagyságu és minőségű **GYÓGYSZERES** és másféle sósorszeres, parfümös, ill. **üvegeket,** stb. készleteket, dobozokat körös, ásványvizes **üvegeket,** stb. készleteket **megveszek. Ugy dugókat is.**

4. **HOMORÓD-fürdőn** 1912-ben feltalált **LYTHIUMOS** ásványviz, **Mária forrás,** mely 4-szer annyi **LYTHEUMOT** tartalmaz, mint a világhírű **SALVATOR**-viz és negyed olya drága, mindennap kapható a borvizraktáramban. Féltiteres kausok csattos üvegben csak **40 fill.** Érelmeszegedés, vesebajok, hólyag, hurut, szívbetegség ellen, gyomorhajóknál, melyben a legtöbb ember, érelmeszegedésben pedig a mostani nehéz életviszonyok mellett csaknem minden 50 éven felüli férfi sőt nő is el kezd szenvedni, **EGYEDÜLI Specifikum!** Tessék okvetlenül megpróbálni és vendéglőkben is ezt kérni.

5. **HOMORÓDI BORVIZ** szállítására üvegekben, fix fizetéssel vagy részben — üvegeket, korsókat, dugót én adok **szállítót keresek.** Jó, biztos jövedelmű vállalat.

6. **Homoródi borviz** ezután állandóan kapható az udvaromon levő ásványviz raktáramban. 1 literes üveggel **60 fill.** 50 üveggel házhoz szállítva.

7. **Homoródi borviznek** poharankénti elárúsítók kerestetnek. Miindent hozzá — hordót, poharat, öszvért — én adok

8. **Homoródi borvizet bárki hozhat** poharankénti elárúsításra, saját hordója, ballonjába, korsóba stb. **Literenként Homoródban 10 fill.** Eladja 30 fill

9. **A Homoródi borviz** töltéséhez kerestetnek egy **családosi férfi.** Állandó fizetéssel.

10. **Figyelmeztetés!** Előző hirdetésemben foglaltak most is mind érvényben maradnak **Tessék azt is megnézni!**

11. **IRNOKOT,** kereskedelmi ismeretekkel, **némethi** beszélni, perfektül írni tudót keresek, Ir szelli ajánlatot, fizetési igény közlését kérem.

12. **PÉNZBELI JUTALMAT** biztosítok azoknak, kik az oláh betöréskor vagy utána, vagy bármikor, bármiféle értékesebb tárgyaik nyomára vezet. Érdeklődőknek teljes kimutatást küldök. Ha valaki egy rossz órájában, meg gondolatlanságból, valamit elvitte, annak is **büntetésmentességet,** titoktartást ígerek **Elveszett nagyobb értékek:** Majoromból 4 ló, 2 nemes fajú csikó, 2 Calygraph, 1 Smith-Premier írógép, magyar diszruha, sárga selyem atilla, két barnyos mente, két kard, aranyozott csizma és 1 fekete. Mindenféle házi berendezés, ruha, fehérmű, 2 szekér **Összes Homoród-fürdői és Lobogó-fürdői berendezés.** Gyógyszer, kötszer stb.

13. **Haszonbérbe adó** két kis bolthelyiség, gyógyszer-táram mellett. Órás, ékszerész, szatócsnak előnyös.

14. **Ásványvizes,** pezsgős, boros-buteliákat, **gyógyszeres üvegeket,** már **használt DUGÓKAT,** bármiféleket, **pezsgősöket veszek bármennyit.**

15. **ELADÓ** 1 éves szép öszvér.

16. **Egy kis lovat** — társul — keresek a meglévő kis lovamhoz megvenni.

17. **Veszek:** bármily mennyiségben **köményma-viaszat,** ribizlit, málnát, almát. — **2 jó igáslovat** mérsékelt árut. — **1 fejős tehenet** borjával, jól tejelőket, elfogadható áron. — Mindenféle helybeli **részvényeket,** különösen **turógyárt** forgalmi áron. — **Régi I-VII. hadikölcsönpapirokat.** Ajánlatokat levélben kérek.

18. **Társulok ipari kisebb vállalatokhoz** 10,000 10,000 kor. tőkével. Részletes írásbeli ajánlatot kérek jövedelmezőség kimutatásával.

19. **Fénykép-iroda** mellékhelyiségekkel haszonbérbe adó és azonnal elfoglalható Batthyány-tér 15. szám, a **város legélénkebb forgalmu központjában** téren!

20. **Uri lakás** ugyanezen házban, 4 szoba, hozzávalókkal, utcára, piacra néző, áltányos nagy szobával.

21. **Közvetítők** díjazatnak megállapodás szerint.

Szóbeli vagy írásbeli megkeresésekre részletes felvilágosításokkal szolgálók a könyves bolt feletti irodámban

Nagysolymosi KONCZ ARMIN
gyógyszerész, fürdőb., birtokos.

Elsőrendű elismert jóminőségű Portland-czement nagyban és kicsinyben

kapható
Gál János Utócai Farkas és Forró
czégnél Székelyudvarhelyt.

Farezádi-utca 14. számú ház, gazdasági épületekkel együtt **ELADÓ,** értekezni ugyanott.

Vegyes almát helybeli raktárunkban eladunk vékánként 10 Koronáért.

Udvarhelymegyei gyümölcsértékesítő és központi szeszifőző r.-társaság.

Egy közintézmény elhelyezésére forgalmi helyen egy 4-8 szobás lakás bérletre kerestetik. Felvilágosítást a lapkiadóhivatala nyújt

A nagyérdemű közönségnek tudomására adom, hogy a héten minden nap jár a gőzmalom, aztán szünetelni fog 2 hétig és karácsony előtti héten újból megindítom, hogy az ünnepekre örültessek t. közönségnek. Kérem pártfogásukat. **Fábián József.**

Van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, hogy Oroszországból hazaérkeztem és

Órás és ékszerészüzletemet

Deák-téri régi helyiségemben újból megnyitottam. A közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Iszákovits Bernát.

Eladó állatok.

1 darab nagy évelőborjú tehén, 7 éves. 1 drb fehér borjú tehén 3 éves. 1 drb üsző borjú 1 éves, 5 drb juh és 5 drb bárány. 3 drb csikó egy évet töltöttek, 2 mén, 1 kancza, muraközi. 4 drb sertés, 3 kecska, 1 ártán, egy évet töltöttek. **Miklós Károlynál, Hodgya.**

Keresek butorozott szobát és konyhát ágynemű és takarítás nélkül. — Czím a kiadóhivatalban.

Udvarhelymegye Homoróddaróc község.

Sz. 1123—1918. kj.

Árverési hirdetés.

Homoróddaróc község előjárósága ezennel közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező malmot, mely motor vagy gőzerővel hajtható, 3 évre, vagyis 1919. évi január 1 től, 1921. évi december hó 31-ig terjedő időre haszonbérbe adja. Kikiáltási ár évi 2000 korona.

A bérlet a malmot a saját gépjével köteles üzemben tartani.

Az árverés ideje 1918. **december 15.** délután 1 óra. Homoróddaróc község házában.

Az árverési és szerződési feltételek a hivatalos órák alatt a jegyzői irodában megtekinthetők. Homoróddaróc, 1918. november 12.

Barra Sándor, jegyző. Knall János, bírő.

A T. közönségnek szives tudomására hozom, leszerelésem folytán működésű műhelyemet Bátor u. 9. szám alatt megnyitottam.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kéri **András Ferencz,** működésűs.

A székelyudvarhelyi Bőrgyár Részv.-Társ. keres **bőrgyári munkásokat** és tanoncokat.

Jelentkezni lehet az Agrár Takarékpénztárnál, Székelyudvarhelyt.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz. 12110—918. alisp.

Pályázati hirdetés.

Székelyudvarhely r. tan. városban az 1918. év végén megtartandó tisztújításra betöltendő állásokra pályázatot hirdetek.

A betöltendő állások a következők:

1. a VII. fiz. osztályba sorozott polgármesteri (az 1883. évi I. t. cz. 3. §-ában körülírt minősítéssel);

2. a VIII. fiz. osztályba sorozott I. tanácsnoki (polgármester helyettesi, az 1883. évi I. t. cz. 3. §-ában körülírt minősítéssel);

3. a VIII. fiz. osztályba sorozott II. tanácsnoki (gazdasági, az 1883. évi I. t. cz. 3. §-ában körülírt minősítéssel);

4. a VIII. fiz. osztályba sorozott tisztifőügyész, (az 1883. évi I. t. cz. 3. §-ában körülírt minősítéssel);

5. a VIII. fiz. osztályba sorozott főmérnök, (az 1883. évi I. t. cz. 10. §-ában körülírt minősítéssel);

6. a IX. fiz. osztályba sorozott pénztárnoki, (az 1883. évi I. t. cz. 18. §-ában körülírt minősítéssel);

7. a IX. fiz. osztályba sorozott számvevői, (az 1883. évi I. t. cz. 17. §-ában körülírt minősítéssel);

8. a IX. fiz. osztályba sorozott rendőrkapitánysági, (az 1883. évi I. t. cz. 3. §-ában körülírt minősítéssel);

9. a X. fiz. osztályba sorozott ellenőri, (az 1883. évi I. t. cz. 18. §-ában körülírt minősítéssel);

10. a X. fiz. osztályba sorozott rendőrfogalmazói, (az 1883. évi I. t. cz. 3. §-ában körülírt minősítéssel);

11. a X. fiz. osztályba sorozott kataszteri nyilvántartói, (érettségi vagy ezzel egyenrangú iskolai bizonyítvánnyal);

12. a X. fiz. osztályba sorozott iktatói, (a középiskola IV. osztályának elvégzését tanúsító bizonyítvánnyal);

13. a X. fiz. osztályba sorozott kiadó-irattárnoki, (a középiskola IV. osztályának elvégzését igazoló bizonyítvánnyal);

14. a X. fiz. osztályba sorozott városgazdai, (földmívelési iskola sikeres elvégzését tanúsító bizonyítvánnyal, ennek hiányában a gazdaság terén folytatott kellő gyakorlat igazolás);

és az itt felsorolt tisztviselői állások betöltése folytán esetleg megüresedő más tisztviselői állások.

Az 1—11 alatt felsorolt tisztviselők megválasztásának tartama 6 év, a 12—13 alattiak pedig élethossziglan szól.

Megjegyzem végül, hogy a megválasztandó fenti tisztviselőknek fizetésükön kívül az illető fizetési osztályra meghatározott lakpénz, továbbá családpótlék és egyéb törvényes illetmények járnak.

Felhívom mindazokat, akik pályázni óhajtának, hogy minősítésüket is igazoló pályázati kérésüket az 1918. évi **december hó 16.** (tizenhatodik) napjáig hozzám adják be.

Elkészen beérkező kérvényeket nem lehet figyelembe venni.

Székelyudvarhely, 1918. november 20.

Dr. Keith alispánh. t. b. főjegyző.

Van szerencsém a m. t. hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy

TÉLI MODELLJEIM megérkeztek.

Elvállalok és jutányos áron készítek bármilyen forma átalakításokat a leggyorsabban

Gyászkalapok raktáron kaphatók.

Szives látogatást kér tisztelettel

ORDELT JÁNOS.